

Adviesraad Sociaal Domein
t.a.v. de voorzitter
P.E.H. Kromdijk
secretaris@adviesraad-sdmd.nl

Ons kenmerk: 882686

Bijlagen: -

Onderwerp

Reactie op regionale en lokale adviezen regionale
inkoopstrategie specialistische jeugdhulp 2027 ev.

Datum

27 mei 2025

Geachte heer Kromdijk,

Op 14 mei ontvingen wij het advies over de regionale inkoopstrategie specialistische jeugdhulp, evenals het gezamenlijk gedeeld advies van de H10-adviesraden. Wij danken de adviesraad voor de betrokkenheid, inzet en het onderbouwde advies. Hieronder lichten wij enkele hoofdpunten uit beide adviezen toe.

1. Evaluatie van ervaringen uit het verleden

U vraagt of er geëvalueerd is hoe jeugdigen en gezinnen de jeugdzorg ervaren. En hoe deze ervaringen worden meegenomen in de herinrichting van het zorglandschap.

Wij vinden het van groot belang opgedane ervaringen te betrekken bij de (regionale) beleidsontwikkeling. Hiervoor werkt de regio Haaglanden onder andere samen met JONG Doet Mee! en de regionale Oudersraad. Er is een gezamenlijke werkagenda 2024-2025 opgesteld. Deze bevat de prioriteiten op basis van ervaringen. Ook maken we gebruik van 'klantreizen' en onderzoeken we op welke wijze jeugdigen zich door de (jeugdhulp)keten heen bewegen. Tevens worden op verschillende momenten cliëntervaringsonderzoeken uitgevoerd, zowel onder de gebruikers van jeugdhulp als onder de professionals. Door middel van 'Ontwikkeltafels' worden gecontracteerde jeugdhulpaanbieders en andere stakeholders bij de transformatie van de jeugdhulp betrokken. Tijdens deze tafels worden belangrijke knelpunten en ervaringen tussen gemeenten en aanbieders gedeeld. De ervaringen van gebruikers en van aanbieders geven belangrijke inzichten die worden gebruikt bij de doorontwikkeling van de jeugdhulp.

2. Betrekken van ervaringsdeskundigen

U pleit ervoor ervaringsdeskundigen vanaf het begin te betrekken bij beleidsontwikkeling.

Wij onderschrijven uw advies. Zowel de gemeente Midden-Delfland als de regiogemeenten vinden het essentieel ervaringsdeskundigen te betrekken bij de (regionale) beleidsontwikkeling. Hiervoor werkt de regio Haaglanden onder andere samen met JONG Doet Mee! en de regionale Oudersraad. Er is een gezamenlijke werkagenda 2024-2025 opgesteld. Prioriteiten in de werkagenda zijn: liefdevolle jeugdhulp, wachttijden en de Big5. De werkagenda vormt een van de uitgangspunten voor de inkoopstrategie. Bij de projectgroep die zich bezighoudt met de doorontwikkeling van het zorglandschap zijn ook ervaringsdeskundigen betrokken.

3. Inzicht in de behoeften van jeugdigen en gezinnen.

Uw advies is de herinrichting van het zorglandschap af te stemmen op de werkelijke behoeften en hierbij oog te hebben voor doelgroepen als thuiszitters, dak- en thuislozen, minderjarige asielzoekers en moeilijk bereikbare gezinnen. Daarnaast verzoekt u aandacht te hebben voor (lange) wachttijden.

Om gericht te kunnen kijken naar specifieke behoeften van jeugdigen en gezinnen kiezen we bij de herinrichting van het zorglandschap voor een indeling aan de hand van segmenten. Uw advies oog te hebben voor bovengenoemde specifieke doelgroepen wordt hierbij betrokken. Verschillende specifieke zorgbehoeften zijn in kaart gebracht en doelgroepen geconcretiseerd.

Binnen het segment onderwijs-jeugdhulp wordt collectieve jeugdhulp op school ontwikkeld. Deze inzet is gericht op het bevorderen van de schoolgang van leerlingen. Het uitgangspunt hierbij is dat jeugdhulp op de scholen moet plaatsvinden, groepsgericht is en als doel heeft schooluitval te voorkomen.

We onderschrijven de zorg rond lange wachttijden voor jeugdigen. Een belangrijke opgave bij de doorontwikkeling van het zorglandschap en de inrichting van de segmenten is het voorkomen van en het beter beheren van wachttijden.

4. Aandachtspunten voor de uitvoering

U geeft aan dat het belangrijk is bij de herinrichting van de jeugdzorg te zorgen voor duidelijke structuur en heldere afspraken. Daarbij geeft u advies over de regiefunctie, zorgzwaartetrap, codes en tarieven en een overzicht van plaatsingsmogelijkheden.

Regiefunctie:

We vinden het belangrijk de doorontwikkeling samen met de uitvoering vorm te geven. Het betreft onder meer lokale toegangspartners, aanbieders, de Gecertificeerde Instellingen en het onderwijs. Met de inrichting van segmenten ondersteunen we de uitvoering om de doelstellingen te realiseren. De eerdergenoemde klantreizen vormen mede een toets vooraf en worden meegenomen bij de doorontwikkeling van de Stevige Lokale Teams.

Zorgzwaartetrap:

De komende jaren vindt een doorontwikkeling plaats naar Stevige Lokale Teams die werken conform het landelijk 'Richtinggevend kader Toegang, lokale teams en integrale dienstverlening'. Hierin is opgenomen dat medewerkers in de toegang een brede blik hanteren en samen met inwoners een brede analyse doen met oog voor de context en verschillende leefgebieden en (waar van toepassing) het gezin en omgeving. Het is vooral belangrijk dat op basis van de analyse passende hulp ('matched care') wordt ingezet. Uithuisplaatsing van kinderen is daarbij het laatste redmiddel. Een gedwongen uithuisplaatsing kan enkel plaatsvinden met een machtiging uithuisplaatsing, waarover een kinderrechter beslist.

Codes en tarieven:

Het streven is om bij de ontwikkeling van nieuwe producten en tarieven aan te sluiten bij landelijke ontwikkelingen. In de Hervormingsagenda Jeugd is afgesproken om te komen tot standaardisatie van productbeschrijvingen en reële tarieven. Vanuit de regio Haaglanden sluiten we aan bij werkgroepen voor de ontwikkeling van landelijke standaarden. Tevens zetten we bij de inkoop van de jeugdhulp in het segment Specialistisch veelvoorkomend in op vereenvoudiging van de productstructuur.

Overzicht plaatsingsmogelijkheden:

Een goede omschrijving van de producten is belangrijk, zodat voor verwijzers helder is wat het aanbod inhoudt. Uw advies over de behoefte aan (naschoolse) dagbehandeling wordt meegenomen bij de uitwerking van het segment Dagbesteding en Dagbehandeling.

5. Zorg dichtbij de leefwereld van het gezin

U geeft aan dat Jeugdhulp zoveel mogelijk dichtbij het gezin moet worden georganiseerd. Daarbij benadrukt u dat continuïteit van zorg essentieel is en dat zo min mogelijk wisseling van hulpverleners gewenst is. Daarnaast adviseert u dat bij de in te kopen jeugdhulp de kwaliteit en de zorgvraag leidend moeten zijn, zodat de jeugdhulp goed aansluit op de behoefte van jeugdigen en hun gezinnen.

Door de toegang van de jeugdhulp in richten aan de hand van Stevige Lokale Teams wordt zo veel mogelijk aangesloten bij de leefwereld van de jeugdigen en het gezin. Lokale teams zijn nabij en laagdrempelig ingericht. De ingekochte specialistische jeugdhulp moet daarop aansluiten. Door de jeugdhulp in te richten aan de hand van segmenten sturen we per segment heel gericht op de ontwikkelopgave. Een voorbeeld hiervan is het segment onderwijs-jeugdhulp. De ontwikkeling binnen het segment is gericht op inclusief onderwijs en het bevorderen van de schoolgang van leerlingen. Jeugdhulp vindt plaats op de school zelf in plaats van de jeugdige te verplaatsen naar jeugdhulp.

6. Uniformiteit in taal, systemen en werkwijze

U geeft aan kansen te zien in het uniformeren van processen binnen de jeugdhulp. Daarnaast geeft u het belang aan van vroegsignalering en gemeentelijke regie op preventie.

Wij onderschrijven uw visie op het belang van het uniformeren van processen. Zie hiervoor ook de reactie op punt 3. De Stevige Lokale Teams werken nabij, integraal en met mandaat. Zij krijgen dan ook een belangrijke taak waar het vroegsignalering en het inzetten van preventief aanbod betreft. Ook voeren de Stevige Lokale Teams regie op de ingezette hulp.

7. Transparantie in planning en evaluatie

U adviseert een planning op te stellen aan de hand van cruciale mijlpalen, zodat helder is wanneer bestuurlijke besluitvorming zal plaatsvinden.

In de Inkoopstrategie is een planning op hoofdlijnen opgenomen. De gemeenteraad wordt betrokken en geïnformeerd over vervolgstappen gedurende de nadere uitwerking van de segmenten.

8. Evaluatie van de zorginkoop

U stelt voor duidelijke criteria voor de zorginkoop vast te stellen en de inkoop op deze criteria te evalueren. Daarnaast vindt u dat aanbieders verplicht moeten worden om jeugdigen en gezinnen structureel te betrekken bij hun plannen.

In de inkoopstrategie is opgenomen dat het model 'Four Levers of Control' van Simons als basis wordt gebruikt voor monitoring en bijsturing. Daarbij wordt een aantal Kritische Prestatie-indicatoren (KPI) geformuleerd, zodat de inhoudelijke doelstelling per segment kan worden gevolgd. In het inkoopproces heeft het betrekken van ervaringsdeskundigheid een belangrijke rol.

Naast de regionale adviezen en onze reactie daarop, heeft u ook lokale aandachtspunten meegegeven. Hieronder gaan we daar apart op in.

Reactie op lokale aandachtspunten Midden-Delfland

Rol van het college

U geeft aan dat de onderhandelingen over nieuwe contracten complex zijn en vraagt van gemeenten een stevige inzet. Het college is zich daarvan bewust. Midden-Delfland blijft regionaal actief en scherp op de inhoud en financiën. Daarnaast herkent het college de eigen verantwoordelijkheid in het verbinden van jeugdhulp en onderwijs. Deze trekkersrol wordt actief opgepakt, zodat de samenwerking tussen scholen en zorgaanbieders goed tot stand komt.

Werkwijze maatschappelijk team

Uw opmerkingen over de lokale situatie in Midden-Delfland zijn waardevol en herkenbaar. Het Maatschappelijk Team vervult hier meerdere rollen: als frontoffice, als verwijzer en als aanbieder van lichte ambulante hulp. Ook worden weerbaarheidstrainingen gegeven. Er wordt al gewerkt met een vaste regiehouder per gezin, wat aansluit op het uitgangspunt 'één gezin, één traject'. Aandacht voor bestaanszekerheid is een belangrijk uitgangspunt van een brede vraagverheldering. Lokale teams blijven nauw betrokken bij de verdere uitwerking van de inkoopstrategie. Er is bijvoorbeeld een regionale uitvraag gestart bij lokale teams om de zorgbehoefte en doelgroepen concreet in kaart te brengen.

Specifieke doelgroepen

Het klopt dat jeugdigen met een verstandelijke of psychische beperking niet overal expliciet zijn genoemd. Zij zijn wel impliciet meegenomen in de segmenten. Denk aan het segment 'Specialistisch Hoogcomplex' of 'Dagbehandeling en Dagbesteding'. In de verdere uitwerking worden deze doelgroepen concreter benoemd.

De zorgen over thuiszitters en het tekort aan passend aanbod zijn herkenbaar en worden een belangrijk uitgangspunt in de ontwikkeling van het segment onderwijs-jeugdhulp. Belangrijk om te vermelden is dat Midden-Delfland (samen met enkele regiogemeenten) al in 2026 start met collectieve jeugdhulp op scholen.

Keuze inkoopvorm

U vraagt om meer duidelijkheid over de inkoopvorm. Bij veelvoorkomende vormen van jeugdhulp is prestatiegericht contracteren passend: inzet en resultaat zijn goed meetbaar en trajecten zijn vaak kort. Dit biedt flexibiliteit en heldere afspraken per geleverd product. Bij specialistische, langdurige en kostbare hulp is taakgericht contracteren geschikter. Dat geeft aanbieders zekerheid en maakt het mogelijk te investeren in personeel, huisvesting en samenwerking. Gemeenten zijn daardoor verzekerd van blijvende beschikbaarheid van deze zorg. De keuze voor de bekostigingsvorm wordt per segment afgewogen. Deze onderbouwing wordt verder uitgewerkt in de segmentbeschrijvingen na vaststelling van de inkoopstrategie.

Verder roept u op om kwaliteit boven kwantiteit te stellen en alleen die jeugdhulp in te kopen die echt nodig is. Het college zal regionaal sturen op passende kwaliteit en effectiviteit, zodat het aanbod aansluit bij de hulpbehoefte van jeugdigen. Ook blijft het college alert op landelijke ontwikkelingen en houdt de regio hier scherp op.

Vervolg en betrokkenheid

Het college heeft vertrouwen in de lokale betrokkenheid en expertise vanuit Midden-Delfland. Deze betrokkenheid zal het college blijven inzetten, zodat de nieuwe inrichting goed aansluit op de lokale uitvoeringsstructuur van Midden-Delfland.

Uw betrokkenheid als adviesraad blijft van waarde. Wij zien u als een belangrijke gesprekspartner bij het verdere verloop van de besluitvorming en de implementatie van de strategie. Wij blijven u dan ook actief betrekken bij relevante proces- en inhoudelijke stappen.

Wij informeren de gemeenteraad over uw advies en onze reactie.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. M.A.I. Born
gemeentesecretaris

F.I. Noordermeer – van Slageren
Burgemeester